

กรอบการพัฒนากาเกษตรเชิงพื้นที่
ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด
จังหวัดอุดรดิถ์

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นภายใต้โครงการจัดทำ "กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเข็มทิศและแผนยุทธศาสตร์ในการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ท่ามกลางบริบทความท้าทายของโลกยุคปัจจุบัน ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความผันผวนของตลาด และการเข้าสู่สังคมสูงวัยของแรงงานภาคเกษตร ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อรายได้และเสถียรภาพของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลห้วยมุ่น เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงทางด้านเกษตรกรรม มีสินค้าอัตลักษณ์ที่โดดเด่นระดับโลกอย่าง "สับปะรดห้วยมุ่น" (GI) และพืชเศรษฐกิจสำคัญอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม จากผลการสำรวจพบว่ารายได้ภาคเกษตรเฉลี่ยยังคงต้องการการยกระดับอย่างเร่งด่วน คณะทำงานจึงได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบภายใต้หลักการ "การบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์" (Results-Based Management: RBM) และกรอบการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area-based Development) เพื่อจัดทำโครงการที่มุ่งเน้นการใช้นวัตกรรมดิจิทัล การสร้างระบบทวนสอบย้อนกลับ (Traceability) และการส่งเสริมคนรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ให้เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก

เนื้อหาในรายงานฉบับนี้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Prioritization Matrix) และข้อเสนอโครงการเชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดอุดรธานี "เมืองมหัศจรรย์แห่งผลไม้" เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่บูรณาการตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง จนถึงปลายทาง อย่างเป็นรูปธรรมคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน เพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรของตำบลห้วยมุ่น ให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเติบโตอย่างยั่งยืนสืบไป

สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๑
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๒
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๓
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๓
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	
๓.๑ ฤดูกาล	๗
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๗
๔. เส้นทางคมนาคม	
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๗
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๗
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๘
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๘

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๙
------------------------------	---

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	
๑.๑ เกษตรกร	๙
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๑๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๑๕
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๑๕
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๕
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๕
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๑๖
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๑๖
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๑๗
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๑๗
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๑๘
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๑๙
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๒๒
บรรณานุกรม	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๒
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๓
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๗
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๗
๖	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๘
๗	แสดงข้อมูลด้านพืช	๙
๘	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๙
๙	แสดงข้อมูลด้านประมง	๙
๑๐	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๐
๑๑	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๐
๑๒	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๐
๑๓	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๑
๑๔	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๑
๑๕	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๒
๑๖	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๓
๑๗	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๓
๑๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๑๓
๑๙	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๑๓
๒๐	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๑๓
๒๑	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๑๓
๒๒	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๑๔
๒๓	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๑๔
๒๔	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๑๔
๒๕	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกสับปะรด	๑๕
๒๖	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตสับปะรด	๑๕
๒๗	แสดงต้นทุนการผลิตสับปะรด ปี ๒๕๖๙	๑๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๑๗
๒๙	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๑๗
๓๐	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสับปะรด ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด	๑๙
๓๑	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๒๑
๓๒	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๒๒

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลห้วยมุ่น	๑
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ภูเขา	๒
๓	แผนที่แสดงภูมิประเทศตำบลห้วยมุ่น	๓
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบลห้วยมุ่น	๖
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลห้วยมุ่น	๘
๖	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกสับปะรด	๑๖
๗	แสดงวิธีการตลาดสับปะรดตำบลห้วยมุ่น	๑๗

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้วยกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

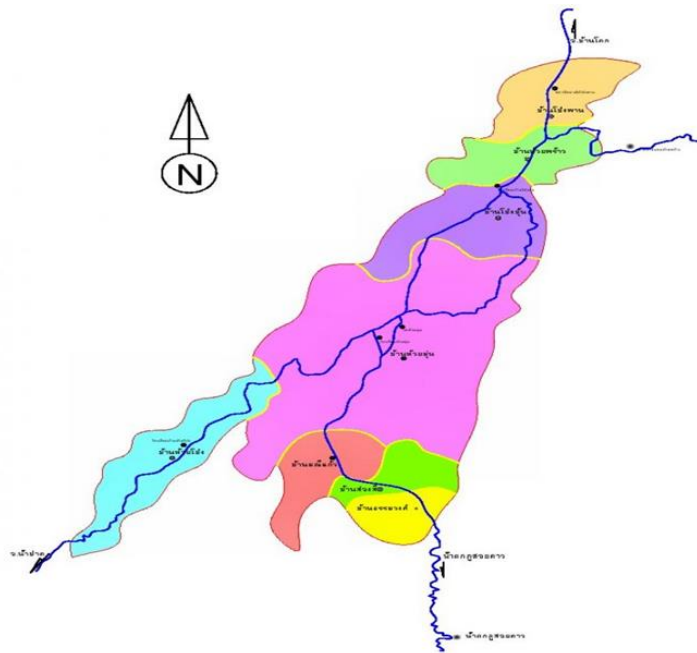
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยมุ่น ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านห้วยมุ่น หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งอยู่ห่างจากอำเภอน้ำปาด ประมาณ ๔๗ กิโลเมตร และมีระยะห่างจากตัวจังหวัดอุตรดิตถ์ ประมาณ ๑๒๔ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๓๙,๓๒๗.๕๐ ไร่ หรือประมาณ ๑๔๗.๕๗ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

๑.๒ อาณาเขต

ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาดมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติด	ตำบลนาขุม อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันออก	ติด	เทือกเขาหลวงพระบาง ประเทศลาว
ทิศตะวันตก	ติด	ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	ติด	บ้านใหม่รักไทย อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตการปกครองเป็น ๑ ตำบล แบ่งเป็น ๘ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล

(อบต.) จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
๑	บ้านห้วยโป่ง
๒	บ้านห้วยมุ่น
๓	บ้านโป่งปูน
๔	บ้านห้วยพร้าว
๕	บ้านโป่งพาน
๖	บ้านธรรมวงศ์
๗	บ้านสองสี
๘	บ้านมณีแก้ว

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต.	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
ห้วยมุ่น	๑๗๘,๑๔๗.๐๐	๑๗๘,๑๔๗.๐๐	-	๘	๑,๑๗๐

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบลุ่ม

ลักษณะของไม้และป่าไม้ในเขตตำบลห้วยมุ่นมีความหลากหลายผสมกัน มีความต่างระดับของพื้นที่มาก ประกอบด้วย

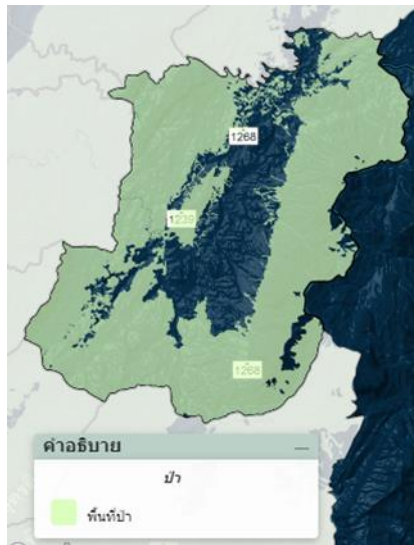
ป่าเต็งรัง (Deciduous Dipterocarp Forest) หรือที่เรียกกันว่าป่าแดง ป่าโคกลักษณะทั่วไปเป็นป่าโปร่ง ตามพื้นที่ป่ามักจะมีโจด ต้นแปรงและหญ้าเพ็ก พื้นที่แห้งแล้งดินร่วนปนทรายหรือกรวด ลูกรัง ชนิดพันธุ์ไม้ที่สำคัญในป่าแดง หรือป่าเต็งรัง ได้แก่ เต็ง รัง เหียง พลวง กราด พะยอมติ้ว แต้ว มะค่าแต้ ประดู่ แดง สมอไทย ตะแบก เลือดสลงใจ รกฟ้า ฯลฯ ส่วนไม้พื้นล่างที่พบมาก ได้แก่ มะพร้าวเต่า ปุ่มแบ้ง หญ้าเพ็ก โจด ประดู่ และหญ้าชนิดอื่นๆ

ป่าดิบเขา (Hill Evergreen Forest) เป็นป่าที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๑,๐๐๐ เมตรขึ้นไป ส่วนใหญ่อยู่บนเทือกเขาสูงทางภาคเหนือ มีปริมาณน้ำฝนระหว่าง ๑,๐๐๐ ถึง ๒,๐๐๐ เมตรพืชที่สำคัญได้แก่ ไม้วงศ์ก่อ เช่น ก่อสีเสียด ก่อตาหมู่น้อย อบเชย มีป่าเบญจพรรณด้วย เป็นต้นบางที่ก็มีสนเขาขึ้นปะปนอยู่ด้วย ส่วนไม้พื้นล่างเป็นพวกเฟิร์น กล้วยไม้ดิน มอสต่างๆ ป่าชนิดนี้มักอยู่บริเวณต้นน้ำลำธาร พืชพื้นล่างและพืชอิงอาศัยเป็นพวกพืชในตระกูลขิง ข่า กูด กล้วยไม้ เป็นต้นไม้พุ่มชนิดต่างๆ

ป่าดิบแล้ง (Dry Evergreen Forest) มีอยู่ทั่วไปตามที่ราบเรียบหรือตามหุบเขา มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๕๐๐ เมตร และปริมาณน้ำฝนระหว่าง ๑,๐๐๐-๑,๕๐๐ มิลลิเมตรพบมากตอนกลางของพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูสอยดาวในบริเวณที่เป็นหุบเขา พันธุ์ไม้ที่ขึ้นมีตะแบกใหญ่สมพง พะยอม ตะเคียนทอง มะค่าโมง ยมหอม กระบก ฯลฯ พื้นที่ป่าชั้นล่างจะไม่หนาแน่นและค่อนข้างโล่งเตียน

ป่าเบญจพรรณ (Mixed Deciduous Forest) ป่าเบญจพรรณ หรือป่าผสมผลัดใบเป็นป่าที่มาพรรณไม้เด่นอยู่ ๕ ชนิด ได้แก่ ไม้สัก มะค่า แดง ประดู่ และชิงชัน ต้นไม้เกือบทั้งหมดในป่าเบญจพรรณจะผลัดใบในฤดูแล้ง ป่าเบญจพรรณมีไม้ยืนต้นกระจายอยู่ห่างๆ กัน แสงตกถึงพื้นได้มาก มีพืชตระกูลหญ้าอยู่หลายชนิด ฤดูแล้งมักเกิดไฟป่าขึ้นช่วยเผาเศษซากใบไม้แห้งที่สะสมบนพื้นป่า อีกทั้งไฟยังช่วยกระตุ้นให้เมล็ดไม้หลายชนิดงอกงามดี โดยเฉพาะเมล็ดไม้สัก มะค่า และแดง ป่าชนิดนี้มีความเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า เพราะไม่รกทึบเกินไป และมีพืชอาหารมาก

ป่าสนเขา พบขึ้นในระดับความสูงจากน้ำทะเล ๑,๔๐๐ เมตรขึ้นไป เป็นป่าผืนใหญ่ขึ้นเป็นกลุ่ม ชนิดไม้ที่สำคัญที่พบได้แก่ สนสามใบ ก่อชนิดต่างๆ พืชพื้นล่างเป็นพวกหญ้าชนิดต่างๆ ดอกไม้ดิน เช่น ดอกหงอนนาค ดอกก้าง เป็นต้น

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ (ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้

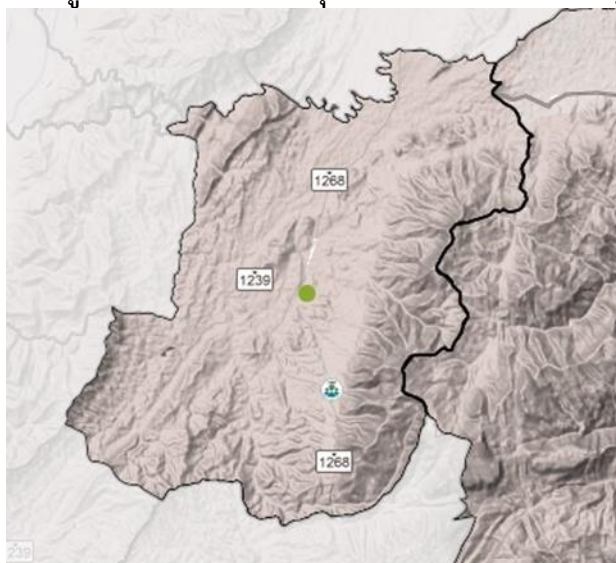
ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
ห้วยมุ่น	๑๗๘,๑๔๗.๐๐	๑๓๑,๙๙๖	๗๔.๐๙

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนตั้งแต่ทิศเหนือจดทิศใต้ เป็นเทือกเขากั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๕๐๐-๑,๘๐๐ เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ประมาณร้อยละ ๘๕ ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นที่ราบประมาณร้อยละ ๑๕ ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของลำน้ำปาด พื้นที่ส่วนใหญ่มีเนื้อที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูสอยดาว สภาพดินเป็นลูกรังมีพื้นที่ทำการเกษตรน้อย

แผนที่แสดงภูมิประเทศตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงภูมิประเทศตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายเป็นหินแกรนิตและปกคลุมด้านบนด้วยหินตะกอนเป็นหย่อมๆ หน้าดินมีความชันสูงเกิดลักษณะภูมิประเทศสูงชัน การวางตัวของชั้นหินจะเอียงเทเป็นมุมกับแนวระดับชั้นหินปกติ ทั้งนี้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทิศทางของกระแสน้ำ ซึ่งส่งผลให้การตกจมของตะกอนดินทรายเอียงไปในแนวทางตามกระแสน้ำ

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑๘

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีเทาปนน้ำตาลอ่อน, สีน้ำตาลปนแดงอ่อน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีเทาปนน้ำตาล, สีเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลแก่ สีแดงปนเหลืองปะปน เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำพบบริเวณ พื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบตามลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึก ๓๐ ซม. นานประมาณ ๔ เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ ดินชั้นบน pH ๖.๐-๗.๐ ส่วนดินชั้นล่าง pH ประมาณ ๕.๕-๖.๕ ได้แก่ชุดดินเขาย้อย ชลบุรี และโคกสำโรง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อย หรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินเป็นดินทรายหยาบ พืชมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๓-๔ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ พบบริเวณที่ราบต่ำ สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงเกือบราบเรียบ ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว ในช่วงฤดูฝนมีน้ำขังนานระหว่าง ๓-๔ เดือน จึงมีศักยภาพเหมาะสมในการทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ พืชผักและไม้ผล ยกเว้นถ้าได้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาน้ำขังและการระบายน้ำของดินอย่างไรก็ตามในสภาพปัจจุบันสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักอายุสั้นได้ ในช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีน้ำชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติเสริม

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๒๙

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินมีสีน้ำตาลเหลือง หรือแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิด ดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจากการสลายตัวของหินหลายชนิด ที่มีเนื้อละเอียด พบบริเวณที่ดอนที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๓-๒๕ % เป็นดินลึก มีการระบาย น้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ pH

ประมาณ ๔.๕-๕.๕ ได้แก่ชุดดินบ้านจ้อง เชียงของ หนอง-มด แม่แตง ปากช่อง ห้างฉัตร เขาใหญ่ และ โชคชัย สูงเนิน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่และไม้ผลต่างๆ มีส่วนน้อยที่ยังคงสภาพป่าธรรมชาติ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินมีความพรุนสูง น้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลาง มีการอุ้มน้ำต่ำถึงปานกลาง น้ำใต้ดินลึก พืชจะขาดน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วงนาน ดินมีการพังทลายในบริเวณที่มีความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลางเหมาะสำหรับปลูกพืชไร่หรือไม้ผลต่าง ๆ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๒๙ มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่และไม้ผลมากกว่าที่จะนำมาปลูกข้าวหรือทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน ยากในการที่จะเก็บกักน้ำไว้ปลูกข้าว

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีนํ้าตาล สีเหลือง หรือสีแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลํานํ้า หรือเกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดินที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นจนถึงที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๓ - ๒๐ % และบางส่วนมีความลาดชันประมาณ ๒๐ - ๓๕ % เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑.๕๐ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ pH ประมาณ ๔.๕ - ๕.๕ ได้แก่ ชุดดินดอนไร่ โคราซ สะตึก วาริน ยโสธร และด่านซ้าย มาบบอน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ปอ งา และถั่ว บางแห่งใช้ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นบางชนิด

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีการอุ้มน้ำต่ำถึงปานกลาง น้ำใต้ดินลึก มีการกัดกร่อนของดินปานกลางถึงรุนแรง บริเวณที่มีความลาดชันสูงเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ มีศักยภาพในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น ตลอดทั้งพัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์มากกว่าที่จะนำมาใช้ทำนา หรือปลูกข้าวที่ต้องการน้ำขัง เนื่องจากเป็นที่ดอนสภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชันเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย การระบายน้ำดี เนื้อดินมีความพรุนมาก เก็บกักน้ำไม่ค่อยอยู่

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๓๖

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทราย สีนํ้าตาล หรือสีแดงปนเหลือง ส่วนมากเกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดอนที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด กับลอนชันของลานตะพักลํานํ้าระดับกลางถึงสูง มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๕ % เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินชั้นบน pH ๕.๕-๖.๕ ส่วนชั้นดินล่างจะเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง pH ๖.๐-๗.๕ ได้แก่ ชุดดิน สีควํ้า เพชรบูรณ์ และปราณบุรี ศรีราชา ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น อ้อย ข้าวโพด ถั่ว สับปะรด และไม้ผลบางชนิด

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินอุ้มน้ำได้ต่ำถึงปานกลาง ในฤดูแล้งน้ำใต้ดินลึก พืชจะขาดน้ำในระยะฝนทิ้งช่วง ความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : โดยทั่วไปกลุ่มชุดดินที่ ๓๖ มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และปลูกผักบางชนิด ไม่เหมาะสมในการทำนา

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๔๐

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินสีนํ้าตาลอ่อน สีเหลืองหรือแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีในดินชั้นล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลํานํ้าหรือจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จนถึงพื้นที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๒๐ % และบางส่วนมีความลาดชันประมาณ ๒๐ - ๓๕ % เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ pH ๔.๕ - ๕.๕ ได้แก่ชุดดินสันป่าตอง เขาพลอง ชุดดินหุบกระพง และชุดดินยางตลาด ชุมพาง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด และถั่ว บางแห่งมีสภาพเป็นป่าละเมาะ หรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินเป็นทรายจัด น้ำซึมผ่านชั้นดินได้เร็วมาก ดินอุ้มน้ำต่ำ ระดับน้ำใต้ดินต่ำมาก ดินมีการกัดกร่อนในบริเวณที่มีความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ มีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ และไม้ผล ค่อนข้างไม่เหมาะสมที่จะนำมาปลูกพืชผัก และไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการทำนา เนื่องจากเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและสภาพพื้นที่ไม่อำนวย แต่สามารถใช้ประโยชน์ในการปลูกไม้โตเร็วและปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ได้ดี

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๔๑

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ลึก ๕๐ ซม. ดินชั้นถัดไปเป็น ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินร่วน เป็นดินสีน้ำตาลเข้ม เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุน้ำ พามาจากบริเวณที่สูงที่อยู่บนชั้นดินที่สลายตัวผุพังของหินพื้น หรือเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดต่างชนิดต่างยุค พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบจนถึงลูกคลื่นลอนลาดบนลานตะพักลำน้ำระดับกลาง มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๑๒ % เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๓ เมตร ในฤดูแล้งมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ pH ๖.๐-๘.๐ ได้แก่ชุดดินกำบัง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น ปอแก้ว มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด ฝ้าย ถั่ว และยาสูบ บางแห่งเป็นป่าเต็งรัง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินเป็นทราย มีการอุ้มน้ำต่ำถึงปานกลาง มีการกัดกร่อนที่ความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๔๑ มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น หรือไม้ผลบางชนิด แต่ไม่เหมาะสมในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่และเนื้อดินไม่อำนวย

๗) กลุ่มชุดดินที่ ๔๓

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินทรายบางแห่งมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในเนื้อดินมีสีเทา สีเทาถึงสีขาว หรือสีน้ำตาลปนเทา หรือสีเหลือง พบบริเวณลูกคลื่นลอนลาด บริเวณชายหาดทรายหรือสันทรายชายทะเลบางแห่ง บริเวณที่ลาดเชิงเขา มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๔ % เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างมากเกินไป ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑.๕ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก pH ๕.๕-๖.๕ แต่ถ้ามีเปลือกหอยปะปนจะมีปฏิกิริยาเป็นด่างปานกลาง ชุดดินไม้ขาว ชุดดินพญา ชุดดินระนอง ได้แก่ชุดดินบาเจาะ หัวหิน หลังสวน สัตหีบ ดงตะเคียน พญา ระนอง ไม้ขาวปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง สับปะรด หรือใช้ปลูกไม้ผล เช่น มะพร้าว มะม่วง พุทรา และมะม่วงหิมพาน บางแห่งเป็นป่าละเมาะ หรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินเป็นทรายจัดทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำได้น้อยเสี่ยงต่อการขาดน้ำ การระบายน้ำ ค่อนข้างมากเกินไป ความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินนี้โดยทั่วไป มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชเศรษฐกิจบางประเภท เช่น มะม่วงหิมพาน สับปะรด และพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ไม่ค่อยเหมาะสมในการปลูกปาล์ม น้ำมัน มะพร้าว ไม้ผลทุกชนิด และพืชไร่ และไม่เหมาะสมในการปลูกยางพารา กาแฟ โกโก้ ถั่ว และใช้ทำนา

๘) กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วน ที่มีเศษหินปะปนมาก และพบชั้นหิน พื้นลึก ๕๐ - ๘๐ ซม. ดินมีสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อละเอียด มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๒๐ % เป็นดินตื้น มี การระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๓ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึง ปานกลาง pH ๕.๐-๗.๕ ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง บางแห่งทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน ได้แก่ ชุดดินลี มวกเหล็ก นครสวรรค์ ท่าลี่ สบปราบ และไพสาลี หินซ้อน โคกปรัด โป่งน้ำร้อนยาว ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินตื้นมากมีชั้นหินผุ และหินพื้น น้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลาง ถึงค่อนข้างเร็ว มีการอุ้มน้ำปานกลางถึงต่ำ ดินถูกกัดกร่อนได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่ เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา ระดับน้ำใต้ดินลึกความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ มีศักยภาพค่อนข้าง

ไม่เหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชทั่วไป เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมาก และสภาพพื้นที่มีความลาดเทสูงเป็นส่วนใหญ่

๙) กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดขนาดใหญ่เป็นหินกลมมน ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นตื้น กว่า ๕๐ ซม. ดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง สีแดงปนเหลือง พบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๓ - ๒๕ % เป็นดินตื้นมาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร ตลอดปี pH ๕.๐-๗.๐ ได้แก่ ชุดดินท่ายาง แม่ริม นาเกลือยง พะเยา น้ำขุน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้โตเร็ว

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินตื้นมีก้อนกรวดมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีการกัดกร่อนของดินได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา

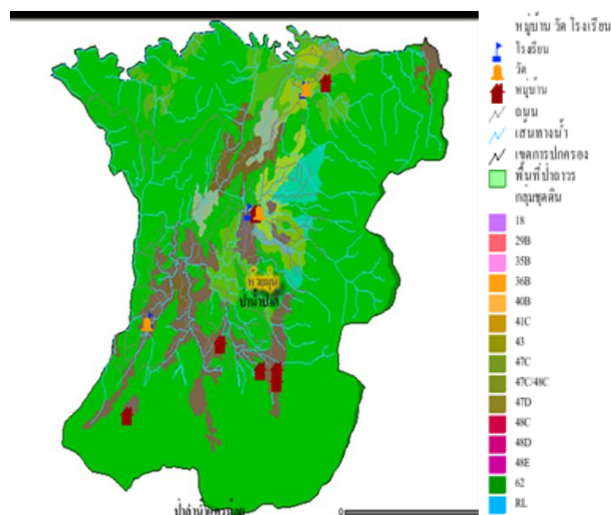
ความเหมาะสมสำหรับพืช : โดยทั่วไปแล้วกลุ่มชุดดินที่ ๔๘ มีศักยภาพไม่ค่อยเหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชไร่ พืชผัก และไม้ยืนต้น เนื่องจากเป็นดินตื้นถึงตื้นมากและมีก้อนหิน หรือเศษหินที่หน้าผิวดินไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่สูงและดินเก็บกักน้ำไม่อยู่ แต่มีศักยภาพพอที่จะใช้ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์และปลูกไม้โตเร็วบางชนิด

๑๐) กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

ลักษณะโดยทั่วไป : ดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕ % ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวนี้มีทั้ง ดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหิน หรือหินพื้นโผล่ กระจายอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอย โดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินพื้นโผล่ ได้แก่ชุดดินที่ลาดชันเชิงซ้อน (Sc) กลุ่มชุดดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติ เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : พื้นที่ภูเขาลาดชันมากกว่า ๓๕ % มีการกัดกร่อนของดินได้ง่าย

ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช : ดินกลุ่มที่ ๖๒ มีศักยภาพไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเพาะปลูกพืช เนื่องจากเป็นดินตื้น มีหินโผล่ที่ผิวดินเป็นส่วนใหญ่ และพื้นที่เป็นภูเขาสูงชัน มีความลาดเทเฉลี่ยเกิน ๓๕ % ยากต่อการชะล้างพังทลายของดิน จึงเหมาะสมที่จะรักษาไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

ภาพที่ ๔ แผนที่กลุ่มชุดดินตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

มีสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ฤดูร้อนมีอากาศร้อนจัด ฤดูฝนมีฝนตกชุก ฤดูหนาวอากาศค่อนข้างหนาวเย็น

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน			←			→						
ฤดูฝน							←		→			
ฤดูหนาว	←	→								←	→	

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝน รวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝน เฉลี่ย (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝน สูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๑,๑๖๑.๐๐	๑๑๖.๑๐	๑๑๐	กันยายน	๔๑	๑๓	๒๗
๒๕๖๕	๒,๕๖๖.๔๐	๒๑๓.๙๐	๑๑๖	กันยายน	๔๐	๑๕	๒๗
๒๕๖๖	๙๘๓.๒๐	๘๑.๙๐	๙๖	กันยายน	๔๓	๑๖	๒๗
๒๕๖๗	๑,๓๗๙.๖๐	๑๑๔.๙๗	๗๘	สิงหาคม	๔๓	๑๘	๒๘
๒๕๖๘	๑,๑๙๒.๙๐	๑๗๐.๔๑	๔๘	พฤษภาคม	๓๘	๑๔	๒๖

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๙

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบลและหมู่บ้าน

การคมนาคมขนส่ง เส้นทางที่ใช้ในการคมนาคมในตำบลทั้งหมดจะมีสภาพเป็นถนนลูกรัง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยาง และสะพาน ดังนี้

๑) ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน ๓๐ สาย

๒) ถนนลูกรัง จำนวน ๔๙ สาย

๓) ถนนลาดยาง จำนวน ๑ สาย

๔) สะพาน ค.ส.ล. จำนวน ๑๕ แห่ง

๕) สะพานไม้ จำนวน ๑ แห่ง ๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและจังหวัด รวมทั้งการคมนาคมภายในตำบลและหมู่บ้าน มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ทางหลวงชนบทของ รพช.ถนนลาดยาง สายตำบลนาชุม อำเภอบ้านโคก

๒. ทางหลวงชนบทของ รพช. ถนนลาดยาง สายตำบลน้ำไผ่

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ดังนี้

๑) จำนวนแม่น้ำที่ไหลผ่าน จำนวน ๑๐ สาย

๒) จำนวนห้วย/หนอง/คลอง/บึง จำนวน ๗ สาย

๓) จำนวนบ่อบาดาลสาธารณะ จำนวน ๔ แห่ง

๔) จำนวนบ่อน้ำตื้นสาธารณะ จำนวน ๘ แห่ง

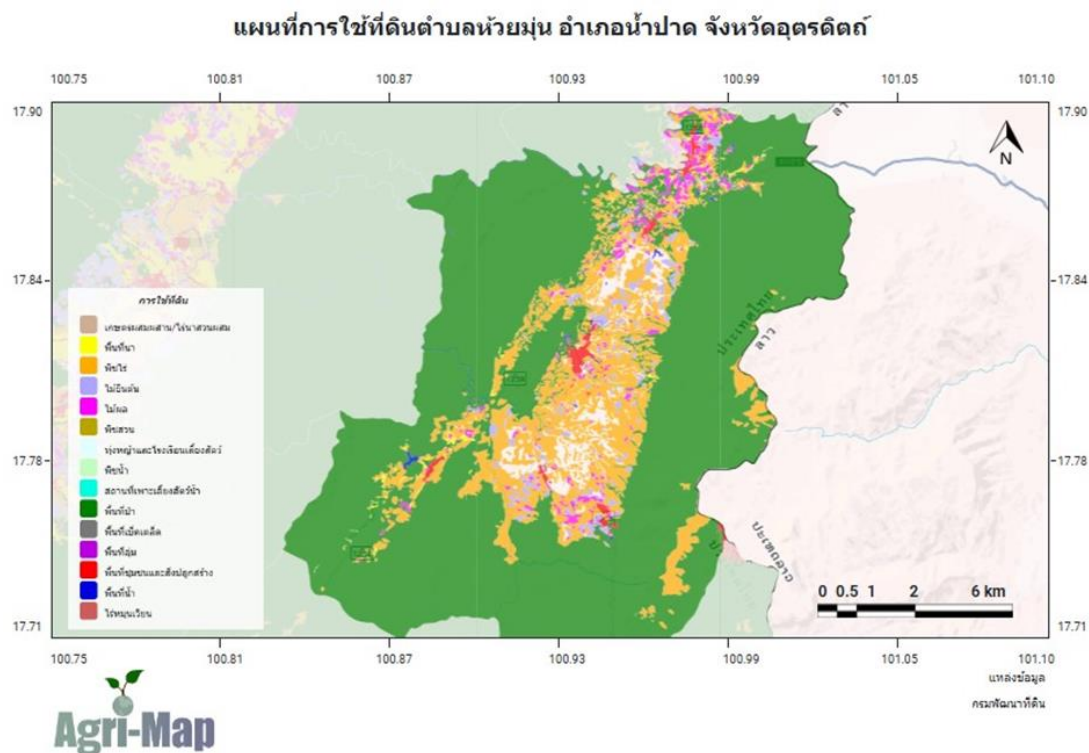
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนี้ พื้นที่ป่าไม้และภูเขา จำนวน ๑๓๑,๙๙๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๓๑ พื้นที่การเกษตร ได้แก่ พื้นที่นา พืชไร่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล พืชสวน ทุ่งหญ้า สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๓๘,๘๔๓.๙๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๔๘ พื้นที่น้ำ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๒,๐๑๗.๑๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๖ ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๑๓๑,๙๙๖	๗๖.๓๑
พืชไร่	๓๐,๖๗๘.๐๐	๑๗.๗๕
ไม้ยืนต้น	๓,๒๖๒.๑๒	๑.๘๙
ไม้ผล	๓๓๙๗.๑๕	๑.๙๗
พืชสวน	๑๕.๖๔	๐.๐๑
พื้นที่นา	๑,๔๙๑.๐๐	๐.๘๖
พื้นที่น้ำ	๕๕๗.๖๒	๐.๓๒
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑,๔๕๙.๕๓	๐.๘๔
รวม	๑๗๒,๘๕๗.๐๖	๑๐๐.๐๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด มีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลักที่มากที่สุด ได้แก่ สับปะรด มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๕,๒๙๘ ไร่ รองลงมา คือ ยางพารา มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๔,๗๐๕ ไร่ ข้าวนาปี มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๑,๗๑๕ ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๘๗ ไร่ และมันสำปะหลัง จำนวน ๕๐ ไร่ และพืชอื่น ๆ ๒๑๔ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี						
	ข้าวนาปี (ไร่)	ข้าวโพดเลี้ยง สัตว์ (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	อ้อย (ไร่)	สับปะรด (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	พืชอื่นๆ (ไร่)
ห้วยมุ่น	๑,๗๑๕	๘๗	๕๐	๐	๕,๒๙๘	๔,๗๐๕	๒๑๔
อ.น้ำปาด	๒๘,๙๖๓	๓๑,๐๙๒	๕,๕๘๘	๑๒๗	๕,๓๙๒	๘,๐๖๐	๑๕,๗๐๔

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
ห้วยมุ่น	๒๙๖	๗๕	-	๓๑	๘๙๓	๘,๑๓๒	๑๔๔	-	-
อ.น้ำปาด	๓,๓๙๘	๑๒,๖๘๓	-	๕,๓๘๙	๔,๑๓๐	๑๒๔,๖๐๓	๑,๗๒๘	๑๗๔	๑๘

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอน้ำปาด, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
ห้วยมุ่น	๖๕	-	-	-	๖๕	-	-
อ.น้ำปาด	๕๘๖	-	-	-	๕๘๖	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอท่าปลา, พ.ศ.๒๕๖๙

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครุฑเรือนและประชากร

ตำบลห้วยมุ่น มีครุฑเรือนทั้งหมดจำนวน ๑,๑๘๓ ครุฑเรือน ในจำนวนนี้เป็นครุฑเรือนเกษตรกร ๗๔๖ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๐๖ ของครุฑเรือนทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่าภาคการเกษตรยังคงเป็นฐานเศรษฐกิจหลักและมีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ด้านโครงสร้างประชากร มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๒,๙๔๘ คน แบ่งเป็นชาย ๑,๔๗๒ คน และหญิง ๑,๔๗๖ คน ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยประชากรหญิงมากกว่าชายเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ ขนาดครุฑเรือนเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ ๒.๔๙ คนต่อครุฑเรือน จัดเป็นครุฑเรือนขนาดเล็ก

ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร

ตำบล/อำเภอ	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
ห้วยมุ่น	๑,๑๘๓	๗๔๖	๑,๔๗๒	๑,๔๗๖	๒,๙๔๘
อำเภอน้ำปาด	๑๒,๖๖๒	๖,๔๘๒	๑๗,๔๕๙	๑๗,๖๘๒	๓๕,๑๔๑

ที่มา ๑: สำนักทะเบียนอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒: สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตำบลห้วยมุ่น มีโครงสร้างประชากรภาคการเกษตรที่ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยสูงอายุ โดยหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีอายุ ๖๕ ปีขึ้นไปเป็นสัดส่วนสูง และเมื่อรวมกลุ่มอายุ ๕๖-๖๕ ปีขึ้นไป พบว่ามีสัดส่วนรวมกันประมาณร้อยละ ๔๕ ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด ขณะที่กลุ่มอายุ ๔๖-๕๕ ปี มีสัดส่วนร้อยละ ๓๒ ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรอยู่ในช่วงวัยใกล้เกษียณหรืออยู่ในวัยเกษียณแล้ว ในขณะที่กลุ่มอายุ ๑๘-๓๕ ปี มีสัดส่วนน้อย รวมกันประมาณร้อยละ ๔.๒๗ หรือแค่ ๓๗ ครัวเรือนจาก ๑,๑๘๓ ครัวเรือน

ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑๕๔	๒๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๑๙๓	๒๕
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๓๙	๓๒
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๒๓	๑๖
๒๖ - ๓๕ ปี	๓๕	๔
๑๘ - ๒๕ ปี	๒	๐.๒๗
รวม	๗๔๖	๑๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๙ (ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘)

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพของครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๗๔๖ ครัวเรือน พบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก จำนวน ๖๗๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๘ ขณะที่ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพรอง จำนวน ๗๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๒ จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าภาคการเกษตรเป็นฐานอาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่ โดยประชากรเกือบทั้งหมดพึ่งพารายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๑๒ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๖๗๒	๙๐.๐๘
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๗๔	๙.๙๒
รวม	๗๔๖	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๙ (ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘)

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

การถือครองที่ดินของเกษตรกรในตำบลห้วยมุ่นส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองในรูปแบบการใช้ประโยชน์จากที่ดินสาธารณะหรือที่ดินทำกินโดยไม่เสียค่าเช่า (ประเภทอื่น ๆ) จำนวน ๕๖๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๑๕ ของครัวเรือนทั้งหมด รองลงมาเป็นเกษตรกรที่ถือครองที่ดินในลักษณะมีกรรมสิทธิ์เป็นของตนเอง จำนวน ๑๕๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๕๒ และมีเกษตรกรที่เช่าที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม ๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๙

ตารางที่ ๑๓ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑๕๒	๒๒.๕๒
อื่นๆ (ที่ดินสาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๕๖๘	๘๔.๑๕
เช่า	๔	๐.๕๙
รวม*	๖๗๕	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ ๑. ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

๒. เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๙ (ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘)

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ถือครองที่ดินในรูปแบบ ส.ป.ก จำนวน ๑๑๗ ครัวเรือน รองลงมาเป็นโฉนด จำนวน ๒๙ ครัวเรือน และมีครัวเรือนที่ถือครองที่ดินในรูปแบบหนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๑ ครัวเรือน นอกจากนั้นเป็นลักษณะของหนังสือประเภทอื่นๆ

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	อื่นๆ	
๒๙	๑๑๗	๑	๖	๑๕๒

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๙ (ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘)

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ของเกษตรกรตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร และมีบางส่วนที่ได้จากนอกภาคการเกษตร รายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย ๔๔,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย ๒๑๐,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

ภาวะหนี้สินของเกษตรกรตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด มีหนี้สินในภาคการเกษตรอยู่ในช่วงน้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ รองลงมาอยู่ในช่วง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ร้อยละ ๓๓.๓๓

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชากรตำบลห้วยมุ่น ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีบางส่วนที่นับถือศาสนาคริสต์

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

อำเภอป่าต มีภาษาท้องถิ่น คือ ภาษาลาวพวน และมีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาและยังปฏิบัติอยู่ ดังนี้

๑. งานพญาปาด และเทศกาลหอม สับปะรด จัดในช่วงเดือนมีนาคมของทุกปี
๒. ประเพณีสงกรานต์และพิธีสงฆ์พญาปาด จัดในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี
๓. ทำบุญเทศกาลเข้าพรรษา และทอดกฐินประจำปี
๔. งานสับปะรดหวานช่วงเดือน พฤษภาคมของทุกปี

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอป่าต มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๐ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๐ ราย วิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง สมาชิก ๑๕ ราย และกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๐ ราย

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ห้วยมุ่น	-	-	-	-	-	-	๔	๘๗	-	-	๑	๓๖
อำเภอ	๖	๖๑	๓	๓๑	๓	๓๗	๔๖	๑,๐๕๓	๒	-	๑๕	๖๑๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต, พ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๐
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	๐
สมุนไพร	๑
รวม	๓

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอป่าต, พ.ศ.๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๗ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ลำดับ	ชื่อ	ที่ตั้ง		จำนวนสมาชิก
		หมู่ที่	ตำบล	
๑	กลุ่มผู้ปลูกสับปะรดห้วยมุ่นครบวงจร ๑	๑	ห้วยมุ่น	๒๐
๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรตำบลห้วยมุ่น	๓	ห้วยมุ่น	๓๒
๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดห้วยมุ่น (Huaiman pineapple)	๒	ห้วยมุ่น	๒๕
๔	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรห้วยโป่ง	๑	ห้วยมุ่น	๑๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต,พ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
-ยังไม่มี-			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
ห้วยมุ่น	๒	ห้วยมุ่น	๖๑
ธรรมวงศ์	๖	ห้วยมุ่น	๒๒
ส่องสี	๗	ห้วยมุ่น	๑๗
มณีแก้ว	๘	ห้วยมุ่น	๒๕

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์, พ.ศ.๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏินูป	
ห้วยมุ่น	-	๒	-	-	๑	-	-	-	๑
อำเภอน้ำปาด	๑	๒๗	๓	๓	๗	-	๒	๑	๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ.๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลห้วยมุ่น มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๒๘ ราย โดยมีเกษตรกรหมู่บ้าน หมอдинอาสา และอาสาปศุสัตว์ อย่างละ ๘ ราย อาสาสมัครปฏินูปที่ดิน อาสาสมัครฝนหลวง ประมงอาสา และเศรษฐกิจการเกษตร อย่างละ ๑ ราย

ตารางที่ ๒๑ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอдин อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏินูปที่ดิน
ห้วยมุ่น	๑	-	๑	๘	๘	๘	-	๑	๑
อำเภอน้ำปาด	๑	๖	๒๘	๕๘	๕๘	๕๘	-	๑	๗

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตร (อกษ.) และอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.), พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด ยังไม่มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
-ยังไม่มี-		
รวมทั้งอำเภอ	๑	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๑) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ศูนย์เครือข่ายเพียง ๒ แห่ง อยู่ที่ หมู่ ๒ และหมู่ ๗ ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร และศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสาน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	กลุ่มวิสาหกิจสับปรดห้วยมุ่น	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร	๒	ห้วยมุ่น
๒	ศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	ห้วยมุ่น

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑ กลุ่ม ได้แก่ แปลงใหญ่สับปรดวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ตำบลห้วยมุ่น

ตารางที่ ๒๔ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑	ห้วยมุ่น	แปลงใหญ่สับปรดวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ตำบลห้วยมุ่น	สับปรด	๓๖	๕๑๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า สับปะรด

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[/] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ แม่น้ำปาด และลำน้ำพังงา

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกสับปะรด

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกสับปะรด (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ห้วยมุ่น	-	-	-	-	-

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) พื้นที่ปลูกสับปะรด

ตำบลห้วยมุ่นมีครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดรวม ๓๒๐ ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกรวม ๑๐,๓๖๘.๕๐ ไร่ สามารถเก็บเกี่ยวได้ ๙,๒๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๙ ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด มีผลผลิตรวมทั้งตำบลประมาณ ๒๕,๓๘๓ ตันต่อปี โดยมีห้วยมุ่น หมู่ ๒ เป็นแหล่งผลิตสำคัญ

ตารางที่ ๒๖ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตสับปะรด

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ห้วยมุ่น	๓๖๐	๑๐,๓๖๘.๕๐	๙,๒๓๐	๒๕,๓๘๓	๒.๗๕
อำเภอน้ำปาด	๓๖๘	๑๐,๙๑๔.๒๐	๙,๖๘๙.๐๐	๒๖,๖๔๔.๗๕	๒.๗๕

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๙

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด)

๑) การใช้พันธุ์ดี สายพันธุ์ที่ใช้คือ พันธุ์ปัตตาเวีย ที่ปลูกสับปะรดในตำบลห้วยมุ่นจนกลายเป็นพันธุ์พันธุ์ท้องถิ่น มีลักษณะผิวบาง ตาตื้น เนื้อหนานุ่มสีน้ำผึ้ง รสชาติหวานฉ่ำไม่ระคายลิ้น เกษตรกรใช้หน่อดินจากต้นแม่ที่สมบูรณ์ในพื้นที่เท่านั้นเพื่อคงอัตลักษณ์ GI และความทนทานต่อสภาพอากาศท้องถิ่น

๒) การเตรียมดิน ไถพรวน ๑-๒ ครั้งเพื่อระบายน้ำ เนื่องจากสับปะรดไม่ชอบน้ำขัง ในพื้นที่ลาดชันจะไถตามแนวขวางความลาดชันเพื่อลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

๓) การปลูก นิยมปลูกแบบ "แถวคู่" ระยะระหว่างต้น x แถว ประมาณ ๓๐ x ๕๐ เซนติเมตร (ความหนาแน่น ๖,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ ต้น/ไร่) เพื่อให้ต้นช่วยค้ำยันกันเองและจัดการง่าย วางหน่อเอียง ๔๕ องศาเพื่อป้องกันน้ำขังในยอดหน่อซึ่งอาจทำให้เน่าได้

๔) ระบบการให้น้ำ ส่วนใหญ่พึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก แต่ในฤดูแล้งเกษตรกรเริ่มใช้ "วัสดุคลุมดิน" เพื่อรักษาความชื้น

๕) การดูแลรักษา การบังคับดอก: เมื่อต้นอายุ ๑๐-๑๒ เดือน จะใช้เทคโนโลยี "เอทีฟอน (Ethephon)" ผสมน้ำหยอดที่ยอดเพื่อบังคับการออกดอกให้พร้อมกัน ช่วยให้บริการจัดการเก็บเกี่ยวได้ง่ายขึ้น

๖) การใส่ปุ๋ย เน้นปุ๋ยที่มี โพแทสเซียม (K) สูง เช่น สูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๐-๐-๖๐ ในช่วงพัฒนาผล เพื่อเพิ่มความหวานและคุณภาพเนื้อ เริ่มมีการส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนใส่ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุน

๗) การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวเมื่อผลเริ่มเปลี่ยนสี (๑-๒ ตา) หรือมีอายุประมาณ ๑๔๐-๑๕๐ วันหลัง บังคับดอก

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การคัดเกรดตามน้ำหนักและคุณภาพเนื้อ (เนื้อ ๑ หอมหวาน / เนื้อ ๒ ส่งโรงงาน) มีการติดสติ๊กเกอร์ QR Code บนข้าวผล เพื่อระบุแหล่งที่มาและยืนยันความเป็นสินค้า GI ห้วยมน้ำ

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู โรคยอดเน่าและรากเน่า (จากเชื้อรา Phytophthora) ป้องกัน โดยการแช่หน่อพันธุ์ด้วยสารป้องกันเชื้อราก่อนปลูก เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคใบสีชมพู (Mealybug Wilt) ป้องกันโดยการกำจัดมดที่เป็นพาหะและการใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุม

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอน้ำปาด มีการปลูกสับประรด ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
สับประรด	←△→				←▽→							↔

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกสับประรด

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

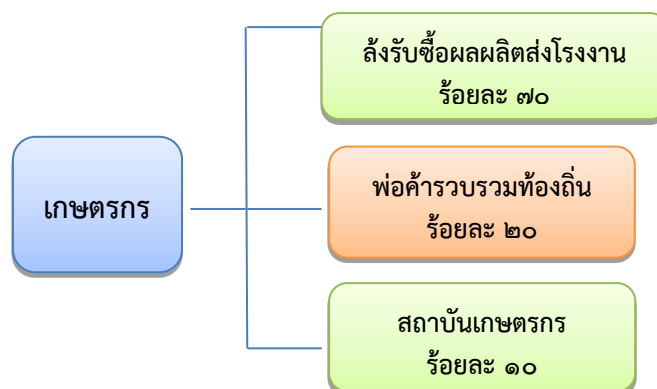
ตารางที่ ๒๗ แสดงต้นทุนการผลิตสับประรด ปี ๒๕๖๙

รายการ	นอกเขตชลประทาน (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ค่าไถเตรียมดิน	๑,๒๐๐	ไถพรวน ๒ ครั้ง (เฉลี่ยครั้งละ ๖๐๐ บาท ตามสภาพพื้นที่ ลาดชัน)
ค่าพันธุ์ (หน่อพันธุ์)	๖,๔๐๐	ใช้ ๘,๐๐๐ หน่อ/ไร่ x ๐.๘๐ บาท (กรณีซื้อ หรือมูลค่า โอกาสได้รับ)
ค่าแรงปลูก	๒,๔๐๐	ค่าจ้างแรงงานท้องถิ่น ประมาณ ๘ แรง (แรงละ ๓๐๐ บาท)
ค่าปุ๋ยเคมี	๔,๕๐๐	สูตร ๑๖-๑๖-๘ และ ๑๓-๑๓-๒๑ รวมประมาณ ๓-๔ กระสอบ
ค่าใส่ปุ๋ยเคมี	๙๐๐	แบ่งใส่ ๓ ครั้ง (ครั้งละ ๑ แรง/ไร่)
ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช(คูม/ฆ่าหญ้า)	๑,๐๐๐	สารคลุมและกำจัดวัชพืชตามระยะการเติบโต
ค่าฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช(คูม/ฆ่าหญ้า)	๘๐๐	จ้างฉีดพ่น ๒ ครั้ง (ครั้งละ ๔๐๐ บาท)
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๘๐๐	เน้นกลุ่มยาแช่หน่อและกำจัดเพลี้ยแป้ง/มด
ค่าฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง ศัตรูพืช	๖๐๐	ฉีดพ่นตามการระบาด (ประมาณ ๑-๒ ครั้ง)
ค่าสารบังคับออกดอก	๓๐๐	เอทธิฟอน
ค่าแรงหยอดสารบังคับออกดอก	๖๐๐	ใช้แรงงานหยอดทีละต้น (ประมาณ ๒ แรง)
ค่าเก็บเกี่ยว	๑,๒๐๐	ค่าจ้างแรงงานท้องถิ่น ประมาณ ๔ แรง (แรงละ ๓๐๐ บาท)
ค่าขนส่ง	๑,๐๐๐	ค่าขนส่งจากหน้าสวนไปยังลานรับซื้อ
รวม	๒๑,๗๐๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด

ภาพที่ ๗ แสดงวิธีการตลาดสับปะรด ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๑ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๒ ตำบล ห้วยมุ่น จำนวน ๑ แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอน้ำปาดจำนวน ๒๕๐ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๖ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๑	ห้วยมุ่น	กลุ่ม	จักรกลฯ แปลงใหญ่
๒	๖	ห้วยมุ่น	กลุ่ม	การผลิตสับปะรดคุณภาพ GAP
๓	๖	ห้วยมุ่น	กลุ่ม	การผลิตสับปะรดคุณภาพ GAP
๔	๓	ห้วยมุ่น	กลุ่ม	การแปรรูป
๕	๑	ห้วยมุ่น	กลุ่ม	วิสาหกิจชุมชน
๖	๒	ห้วยมุ่น	กลุ่ม	วิสาหกิจชุมชน

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด พ.ศ.๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๒๙ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน
แปลงใหญ่	๑	แปลงใหญ่สับปะรด วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี
วิสาหกิจชุมชน	๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกสับปะรดห้วยมุ่นบ้านห้วยโป่ง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดห้วยมุ่น (Huaiman pineapple)

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๐ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสับปะรด ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	พื้นที่ภูเขาในตำบลห้วยมุ่น เป็นพื้นที่เกษตรอาศัยน้ำฝน ๑๐๐% ไม่มีเอกสารสิทธิ์	มีลานรับซื้อในชุมชนและ จุดคัดเกรดเบื้องต้น	ขนส่งไปตลาดไท ตลาดนัดในจังหวัด และต่างจังหวัด
	ปัญหา Pain point	ความเสี่ยงจากฝนทิ้งช่วง กระทบคุณภาพผลผลิต	พื้นที่เพาะปลูกอยู่ห่างไกล และลาดชัน ทำให้ค่าขนส่ง สูง	ระยะทางในการขนส่ง สู่ตลาดปลายทางไกล กระทบต่อความสด
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้แอปพยากรณ์อากาศที่แม่นยำเพื่อวางแผนการใส่ปุ๋ย	ใช้ Mapping เทคโนโลยีวางแผนเส้นทางเก็บเกี่ยวเพื่อลดค่าเชื้อเพลิง	พัฒนาระบบ Traceability (QR Code Gi) ระบุพิกัดแปลงปลูกบนบรรจุภัณฑ์
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ	มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและพ่อค้าคนกลางเป็นผู้รวบรวม	กลุ่ม Young Smart Farmer เริ่มเข้ามาทำตลาดออนไลน์ (D๒C)
	ปัญหา Pain point	ขาดแคลนแรงงานคนรุ่นใหม่ในการดูแลแปลงที่ต้องใช้แรงงานหนัก	เกษตรกรสูงวัยขาดอำนาจต่อรองราคา มักขึ้นกับพ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับซื้อ	ผู้บริโภคทั่วไปยังสับสนระหว่างสับปะรดห้วยมุ่นแท้กับพันธุ์ปัตตาเวียจากแหล่งอื่น
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกล เช่น โดรน เพื่อทุ่นแรงผู้สูงอายุ	ใช้แอปพลิเคชันข้อมูลราคากลาง เพื่อสร้างความโปร่งใสในการรับซื้อ	สร้าง Content Marketing ผ่าน TikTok/FB โดยเน้น Storytelling ของคนในพื้นที่
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	สินค้ามีอัตลักษณ์ GI รสชาติหวานฉ่ำ	การคัดเกรดแยกตามขนาด (ใหญ่ กลาง เล็ก) และเกรดเนื้อ	จำหน่ายทั้งแบบผลสดและส่งเข้าโรงงานแปรรูป
	ปัญหา Pain point	ผลผลิตกระจุกตัวในช่วงเดือน ส.ค. - ก.ย. ทำให้ราคาตกต่ำ	ขาดเทคโนโลยีการเก็บรักษาทำให้สินค้าเน่าง่าย	รายได้สุทธิต่อไร่ยังผันผวนตามตลาดกลางไม่สอดคล้องกับต้นทุนที่สูงขึ้น
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้เทคโนโลยีบังคับออกดอกนอกฤดูเพื่อกระจายผลผลิตให้ออกตลอดปี	วิจัยและพัฒนานวัตกรรมแปรรูป (เช่น สับปะรดอบแห้ง Freeze dry) เพิ่มมูลค่า	พัฒนา E-Marketplace เฉพาะสินค้า GI เพื่อตัดวงจรพ่อค้าคนกลาง

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๑ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากสินค้า GI สับปะรดห้วยมุ่นด้วยระบบ Smart Traceability และ Digital Marketing
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า
๓. แนวทางการพัฒนา	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
๔. หลักการและเหตุผล	อำเภอไม้ปาด จังหวัดอุดรธานี เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นและเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ โดยเฉพาะ "สับปะรดห้วยมุ่น" ซึ่งได้รับจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลฐานเศรษฐกิจภาคเกษตรปัจจุบันพบว่า รายได้สุทธิเฉลี่ยของเกษตรกรยังคงเผชิญความผันผวน โดยมีรายได้เฉลี่ยเพียงประมาณ ๕๒,๕๗๐ บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงตลาดที่ยังขาดประสิทธิภาพ ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ ได้แก่ ประการแรก ปัญหาการสวมสิทธิ์สินค้า GI โดยผลผลิตจากแหล่งอื่นที่ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน ทำให้ชื่อเสียงและมูลค่าของสับปะรดห้วยมุ่นถูกกลดทอนลง ผู้บริโภคขาดความมั่นใจในการเลือกซื้อสินค้าแท้ ประการที่สอง เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๖๔) เข้าสู่สังคมสูงวัยและพึ่งพาช่องทางจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก (ร้อยละ ๗๐) ทำให้ขาดอำนาจต่อรองราคาและไม่สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลผู้บริโภคโดยตรงได้ และ ประการสุดท้าย การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคดิจิทัลที่ต้องการความโปร่งใสของแหล่งที่มา (Traceability) และความสะดวกในการสั่งซื้อผ่านระบบออนไลน์ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรอำเภอไม้ปาด สำนักงานเกษตรอำเภอไม้ปาดจึงได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ภายใต้ "โครงการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากสินค้า GI สับปะรดห้วยมุ่นด้วยระบบ Smart Traceability และ Digital Marketing" โดยการจัดทำระบบการทวนสอบย้อนกลับด้วยเทคโนโลยี QR Code รายแปลง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในมาตรฐานความปลอดภัยและอัตลักษณ์สินค้า ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะการตลาดดิจิทัลและสร้างเครือข่าย Young Smart Farmer เพื่อเปลี่ยนบทบาทเกษตรกรจากการเป็น "ผู้ผลิต" ไปสู่การเป็น "ผู้ประกอบการเกษตร" การดำเนินโครงการดังกล่าวไม่เพียงแต่จะช่วยปกป้องสิทธิ์และเพิ่ม

หัวข้อ	รายละเอียด
	มูลค่าให้กับสินค้า GI เท่านั้น แต่ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดอุดรดิตถ์ "เมืองมหัศจรรย์แห่งผลไม้" และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มุ่งเน้นการใช้ดิจิทัลขับเคลื่อน เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้ที่มั่นคง และสามารถสืบทอดอาชีพเกษตรกรไปยังคนรุ่นใหม่ได้อย่างยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสร้างระบบทวนสอบย้อนกลับ สินค้า GI สับปะรดห้วยมุ่น ๒. เพื่อยกระดับทักษะการตลาดดิจิทัลให้กับเกษตรกรและทายาทเกษตรกร ๓. เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดดิจิทัลและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในระบบ Smart Traceability จำนวน Young Smart Farmer ที่ผ่านการอบรม Content Marketing และจำนวนช่องทางจำหน่ายออนไลน์ (FB/TikTok) ที่เปิดใหม่หรือปรับปรุง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลน้ำโสมและตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์
๘. กิจกรรมหลัก	โครงการจะใช้โมเดล "คนรุ่นใหม่ขับเคลื่อน คนรุ่นเดิมผลิต" โดยใช้เทคโนโลยี ๒ ส่วนหลัก: (๑) จัดทำระบบทวนสอบ ๑. จัดทำฐานข้อมูลพิกัดแปลงปลูกรายแปลง เชื่อมโยงข้อมูลเกษตรกรและใบรับรอง GI/GAP เข้ากับระบบ QR Code ๒. ออกแบบและจัดทำป้าย QR Code ที่ระบุข้อมูลเกษตรกรและกระบวนการผลิต เก็บเกี่ยว (๒) การตลาดดิจิทัล ๓. เปลี่ยนจาก Passive Selling (รอพ่อค้า) เป็น Active Selling (หาผู้บริโภค) ด้วยการจัดอบรม YSF/ทายาทเกษตรกร ในพื้นที่ให้เป็นนักการตลาดชุมชน อบรมการสร้าง Content บน TikTok และ Facebook จำนวน ๓๐ - ๕๐ คน
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแปลงใหญ่ สับปะรดห้วยมุ่น
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	กุมภาพันธ์ – กันยายน ๒๕๖๐ (เน้นช่วงก่อนและระหว่างฤดูกาลเก็บเกี่ยว)
๑๑. งบประมาณ	๑๕๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. มีแผนที่พิกัดแปลงปลูกสับปะรดที่ได้รับการรับรอง GI และ GAP ครบ ๑๐๐% ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๒. มีสติ๊กเกอร์หรือป้าย QR Code ประจำผลผลิต ๓. ได้เกษตรกรรุ่นใหม่และทายาทผ่านการอบรมทักษะการสร้าง Content และการตลาดออนไลน์จำนวน ๓๐-๕๐ ราย ๔. มีเพจ Facebook หรือ ช่อง TikTok ประจำสวนที่เปิดใช้งานได้จริงและมีการเคลื่อนไหว ๕. มีคู่มือการจัดการบรรจุภัณฑ์และการขนส่งสินค้าพรีเมียมสำหรับเกษตรกร ๑ ฉบับ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ เมื่อเทียบกับการขายแบบเดิม เกิดความร่วมมือระหว่างคนสองวัยในครัวเรือน ช่วยลดปัญหาการทิ้งร้างพื้นที่เกษตรและปัญหาแรงงานสูงวัยในระยะยาว

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๒ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการยกระดับ เศรษฐกิจฐานราก สินค้า GI สับปะรด ห้วยมุ่นด้วยระบบ Smart Traceability และ Digital Marketing	๑.ฐานข้อมูล เกษตรกร GI/GAP	๑. จัดทำระบบ Smart Traceability ขึ้น ทะเบียนพิกัดแปลงและ ออก QR Code ราย แปลง	๑. ระบบฐานข้อมูลพิกัดแปลง ดิจิทัล ๑ ระบบ	๑. เกษตรกรมี ช่องทางขายตรง (D๒C) เพิ่มขึ้นและลด การพึ่งพาพ่อค้าคน กลางลงร้อยละ ๒๐	๑. รายได้สุทธิครัวเรือน เกษตรกรเพิ่มขึ้น	งบพัฒนา จังหวัด	๒๕๗๐
	๒.ทีมวิทยากรด้าน Digital Marketing และระบบ IT	๒.อบรมทักษะการเล่า เรื่องและการขาย ออนไลน์ผ่าน TikTok/FB	๒. เครือข่าย YSF หรือทายาท เกษตรกร ๓๐-๕๐ ราย ที่ทำ ตลาดออนไลน์ได้จริง	๒. ราคาจำหน่ายผลสด เกรดพรีเมียมเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๐ จากความ เชื่อมั่นในแบรนด์ GI	๒.เกิดสังคมเกษตร อัจฉริยะที่ดึงดูดคนรุ่นใหม่ กลับมาประกอบอาชีพใน ถิ่นกำเนิด ๓.สับปะรดห้วยมุ่นเป็น สินค้า Brand Leading ของจังหวัดอุตรดิตถ์ใน ระดับสากล	งบพัฒนา จังหวัด	๒๕๗๐

บรรณานุกรม

- กรมชลประทาน. (๒๕๖๙). ระบบฐานข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์: โครงการชลประทานอุตรดิตถ์
- กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๙). ข้อมูลกลุ่มชุดดินและสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาที่ดิน.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (๒๕๖๙). ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. (๒๕๖๙). ข้อมูลปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ จังหวัดอุตรดิตถ์. กรุงเทพฯ: กรมอุตุนิยมวิทยา.
- ที่ว่าการอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. (๒๕๖๙). ข้อมูลเขตการปกครองและข้อมูลพื้นฐานอำเภอน้ำปาด. อุตรดิตถ์: ที่ว่าการอำเภอน้ำปาด.
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). การใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). ทรัพยากรดินของอำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). ทรัพยากรน้ำของอำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). พื้นที่ป่าไม้อำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด.
- สำนักงานประมงจังหวัดอุตรดิตถ์. (๒๕๖๙). ข้อมูลด้านประมง อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานประมงจังหวัดอุตรดิตถ์.
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลด้านปศุสัตว์ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานปศุสัตว์อำเภอน้ำปาด.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำปาด.
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์. (๒๕๖๙). ข้อมูลกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์.
- สำนักทะเบียนอำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลจำนวนครัวเรือนและประชากร อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักทะเบียนอำเภอน้ำปาด.